

De woordvoerders van de Tweede Kamerfracties in het debat over Voorstel van wet tot wijziging van de Pensioenwet en enige andere wetten in verband met versterking van het bestuur bij pensioenfondsen en enige andere wijzigingen (Wet versterking bestuur pensioenfondsen); wetsvoorstel 33 182

Datum: 17 mei 2013

Betreft: Het amendement van het lid Van Weyenberg om de maximering van het aantal zetels voor de pensioengerechtigden te schrappen (amendement nr. 17)

Geachte woordvoerders,

In verband met de besluitvorming die in uw fractie de komende week moet plaatsvinden ten aanzien van bovengenoemd wetsvoorstel met betrekking tot de versterking van het bestuur van pensioenfondsen, doen wij u een nota toekomen over een van de ingediende amendementen. Het betreft amendement 17 van uw collega Van Weyenberg met betrekking tot de afschaffing van de maximering van het aantal bestuurszetels voor de pensioengerechtigden. Wij bepleiten in ieder geval dit principiële amendement te ondersteunen zodat aan de achterstelling van de groep pensioengerechtigden op het gebied van de medezeggenschap definitief een einde wordt gemaakt. Alleen dan zal een evenwichtige samenstelling van het fondsbestuur tot stand komen die representatief is voor alle pensioenverzekerden.

Met vriendelijke groet,

De samenstellers:
Drs. M.P. Broekhuijsen,
F.H.W. Brouwer,
Drs. E. Nypels

Peter Broekhuijsen is oud-bestuurslid van de CSO en oud-bestuurslid van de NVOG;
Frits Brouwer is oud-bestuurslid van de Vereniging van Gepensioneerde Verkeersvliegers en oud-voorzitter van de deelnemersraad van het pensioenfonds KLM-Vliegend personeel;
Erwin Nypels is oud-lid van de Tweede Kamer, oud-voorzitter van de Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen en oud-lid van de raad van advies/deelnemersraad van pensioenfonds ABP.

PLEITNOTA

Amendement Van Weyenberg om de maximering van het aantal zetels voor de pensioengerechtigden te schrappen

(Voorstel van wet tot wijziging van de Pensioenwet en enige andere wetten in verband met versterking van het bestuur bij pensioenfondsen en enige andere wijzigingen (Wet versterking bestuur pensioenfondsen; wetsvoorstel 33 182, nr. 17)

In deze pleitnota doen de ondergetekenden een beroep op de fracties in de Tweede Kamer om in ieder geval amendement 17 (Van Weyenberg) op het kabinetsvoorstel met betrekking tot de versterking van het bestuur van pensioenfondsen te ondersteunen.

Het amendement dient ter effectuering van de door de Staten-Generaal aanvaarde wetgeving Koser Kaya / Blok (KKB). Op het principe van KKB dat de pensioengerechtigden en de werknemers evenredig naar de onderlinge getalsverhoudingen in de fondsbesturen worden vertegenwoordigd, worden in het kabinetsvoorstel bij het paritaire bestuur twee uitzonderingen gemaakt: Het aantal bestuurszetels van de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden mag *niet groter* zijn dan dat van de werknemers (artikel 102, lid 1); en het aantal vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden mag niet groter zijn dan 25% van het totaal aantal bestuurszetels voor de belanghebbenden of 50% in vergrijsde ondernemingspensioenfondsen (artikel 100, lid 1 en lid 2.).

De staatssecretaris voor Sociale Zalen en Werkgelegenheid gaf tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel op 15 mei jongstleden, evenals bij de schriftelijke voorbereiding, voor deze maximering in de besturen een argumentatie van de volgende strekking: < Door een maximering van het zetelaantal van pensioengerechtigden tot 25% wordt voorkomen dat de rol en de positie van sociale partners in het bestuur in onbalans raakt. Verder voorkomt het maximum aantal zetels dat bij vergrijsde fondsen de pensioengerechtigden in de meerderheid komen ten opzichte van de werknemers. Hiermee worden mogelijke onevenwichtigheden voorkomen, bijvoorbeeld de keuze voor een risicomijdend beleggingsbeleid dat nadelig uitpakt voor jongeren. Bovendien vormt de invoering van de raad van toezicht een extra waarborg voor een evenwichtige afweging van belangen van alle belanghebbenden, waaronder pensioengerechtigden. >

Deze argumentatie schiet te kort. Niet wordt aangegeven waarom er bij evenredige vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden sprake zou zijn van een onbalans in de besturen ten opzichte van de sociale partners. Dat geldt temeer in gevallen waarin de werkgevers geen risico lopen wegens maximering van de premies. Bij de meeste pensioenfondsen zijn veel meer werknemers aangesloten dan pensioengerechtigden. Bij evenredige vertegenwoordiging volgens KKB kunnen daarom vertegenwoordigers van pensioengerechtigden slechts in een beperkt aantal besturen een groter aantal bestuurszetels verkrijgen dan de werknemers. En zij kunnen niet zo maar een meerderheid verkrijgen ten opzichte van de werkgevers. Dat kan alleen als de werkgevers zelf vrijwillig afzien van hun aandeel van de bestuurszetels. Door KKB wordt juist de onbalans door het ontbreken van vertegenwoordigers in vele fondsbesturen opgeheven. Er zijn geen objectieve gronden voor de maximering van het zeteltal voor de pensioengerechtigden. Een eenzijdige maximering duidt op een selectief wantrouwen van de wetgever ten opzichte van deze groep pensioenverzekerden.

Bij evenredige vertegenwoordiging volgens KKB kunnen vertegenwoordigers van pensioengerechtigden in vergrijzende fondsen inderdaad een groter aantal bestuurszetels verkrijgen dan de werknemers. Maar in het regeringsvoorstel krijgen de vertegenwoordigers van werknemers meestal in jonge en stationaire fondsen een groter aantal bestuurszetels dan de pensioengerechtigden. In dat geval bestaat weer een kans op onevenwichtigheid ten nadele van de pensioenontvangers. Immers, die meerderheid van werknemers zou kunnen kiezen voor een onevenwichtig risicovol beleggingsbeleid ten nadele van de pensioengerechtigden. Dit is geen theoretisch denkbeeld. Over het beleggingsbeleid van de pensioenfondsen is in oktober 2009 een DNB-rapport verschenen. Hierin komen de onderzoekers tot de conclusie dat de Nederlandse pensioenfondsen zich bij hun beleggingsbeleid primair laten leiden door de belangen van de *werkenden, niet door die van pensioengerechtigden*. Zij veronderstelden dat dit te maken kon hebben met de samenstelling van de besturen van de bedrijfstakfondsen, waarin meestal alleen de werkgevers en vakbonden zijn vertegenwoordigd. Dit zou weer kunnen pleiten voor zetelmaximering voor de werknemers. Om evenwicht in het bestuur te verkrijgen zou dan in alle gevallen het aantal zetels voor de werknemers en voor de pensioengerechtigden in de besturen gelijk moeten zijn. Dit zou aansluiten bij het pleidooi van de SP-fractie in de Tweede Kamer voor een zetelverdeling in de fondsbesturen van 1/3, 1/3 en 1/3 respectievelijk voor de werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden. Wanneer men hier *niet* voor kiest dan is, zoals in KKB, een consequente evenredige vertegenwoordiging op basis van de onderlinge getalsverhoudingen redelijk en billijk, *dus zonder maximering ten nadele van één van deze geledingen*.

Eveneens is hierbij van belang dat voor de bestuursleden van alle geledingen een wettelijke plicht bestaat bij te dragen aan een evenwichtige belangenafweging in het pensioenbeleid. De wetgever mag niet bij voorbaat veronderstellen dat juist de vertegenwoordigers van één bepaalde geleding zich niet aan die verplichting zullen houden.

Het feit dat de positie van de pensioengerechtigden verbetert door de invoering van de raad van toezicht is ook geen argument voor maximering van bestuurszetels voor de vertegenwoordiging van pensioengerechtigden. Soortgelijke overwegingen gelden ook voor de werknemers.

Maximering van zetels voor de pensioengerechtigden en niet voor de werknemers betekent voorts een ongelijke behandeling van groepen pensioenverzekerden door de wetgever en dat is in strijd met de in de Memorie van Toelichting van KKB aangegeven rechtsgrond voor het initiatiefvoorstel. KKB heeft speciaal tot doel om de pensioengerechtigden als volwaardige pensioenverzekerden dezelfde medezeggenschapsrechten te geven als de deelnemers.

Door de aanvaarding van KKB is de maximering van het aantal zetels voor de pensioengerechtigden door de Staten-Generaal uit de huidige wetgeving geschrapt. Deze maximering mag door het wetsvoorstel niet meer heringevoerd worden. In het amendement zijn daartoe de artikelen 100 (lid 1 en lid 2) en 102 (lid 1 en lid 2) met betrekking tot de paritaire fondsbesturen aangepast. Als wettelijke maatstaf voor de verdeling van bestuurszetels tussen de pensioengerechtigden en de werknemers wordt daarbij de evenredige vertegenwoordiging op basis van de onderlinge getalsverhoudingen van KKB gehandhaafd.